

**TAPA VALLAVOLIKOGU
OTSUS**

E E L N Õ U

29. aprill 2019 nr

**Osäühing MARKILO Vajangu sigala laiendamise
keskkonnamõju hindamise aruande kooskõlastamata jätmine**

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi nimetatud *KeHJS*) § 22 lõike 2 alusel esitas Keskkonnaamet kohaliku omavalitsuse üksusele kooskõlastamiseks Osäühing MARKILO Vajangu sigala laiendamise keskkonnamõju hindamise (edaspidi nimetatud *KMH*) aruande.

Tapa Vallavolikogu 28.03.2018 otsusega nr 32 edastati Keskkonnaametile seisukohad ja ettepanekud *KMH* aruande eelnõu kohta. Kooskõlastamiseks saadetud *KMH* aruandes on Tapa Vallavolikogu poolt tehtud ettepanekutega ainult osaliselt arvestatud. Alljärgnevalt on tehtud kokkuvõtte ettepanekute, arendaja selgituste ning Tapa Vallavolikogu seisukohtade osas.

Tapa Vallavolikogu 28.03.2018 otsusega nr 32 tehtud ettepanek/seisukoht	Arendaja selgitus	Tapa Vallavolikogu seisukoht 29.04.2019
1. Aruande alapeatükis 5.6 on välja toodud, et tootmisterritooriumi piiril ega lähistel ei ole aruande koostajatele teadaolevalt välisõhu saastatuse taset mõõdetud. Anname teada, Tapa Vallavalitsusele on varasemalt edastatud Võhmuta PM ASi tellitud ja Eesti Keskkonnauuringute Keskus OÜ poolt 2013. aastal koostatud "Võhmuta PM Vajangu lüpsifarmi lubatud heitkoguste projekt", kus on käsitletud ka kahe käitise koosmõju. Tulenevalt eelnevast ei ole õige <i>KMH</i> aruandes märkida, et tootmisterritooriumi lähistel ei ole välisõhu saastatuse taset mõõdetud. Palume täiendavalt uurida välisõhu saastatuse taseme mõõtmiste olemasolu nii Vajangu sigala territooriumil kui ka selle lähiümbruses.	Välisõhu saasteainete sisalduse määramiseks kasutatakse reaalseid mõõtmisi või saasteainete sisaldus määratakse arvutuslikult. Välisõhu saastatuse taset ehk fooni Vajangu sigala tootmisterritooriumi piiril ega lähistel ei ole aruande koostajatele teadaolevalt mõõdetud. Võhmuta PM Vajangu lüpsifarmist eralduvate saasteainete heitkogused on saadud arvutuslikult.	Arendaja selgitus on piisav.
2. Aruandes on läbivalt välja toodud, et tapamaja reovesi suunatakse Tamsalu Vesi ASi poolt hallatavasse ühiskanalisatsiooni. Tamsalu Vesi ASilt saadud informatsiooni kohaselt nende poolt hallatavasse ühiskanalisatsiooni tapamaja reovesi ei jõua. Lisaks juhime tähelepanu, et vastavalt Tamsalu valla ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni kasutamise eeskirja (https://www.riigiteataja.ee/akt/428032013060) § 16 lõike 2 punktile 7 on ühiskanalisatsiooni keelatud juhtida reovett, mis sisaldab bioloogiliselt raskesti lagundatavaid keskkonnohtlikke aineid, mille hulka kuulub muuhulgas ka tapamajade veri. Tulenevalt eelnevast palume aruandes täpsustada alternatiiv 1 korral tekkivad sigalate ja tapamaja	Nullalternatiivi korral suunati sigalates tekkiv reovesi sõnnikuhoidlasse, tapamajas tekkiv "puhta poole" reovesi Tamsalu Vesi ASi hallatavasse ühiskanalisatsiooni ning tapamaja "musta poole" reovesi koos loomsete jäätmetega (sh veri) anti üle loomseid kõrvaldsaadusi käitlevale ettevõttele. Kavandatavsa olukorras suunatakse sigalates tekkiv reovesi ja tapamaja "puhta poole" reovesi	Arendaja selgitus on piisav ning täpsustused on <i>KMH</i> aruandesse sisse viidud.

reovee kogused ning kuhu suunatakse sigalates ja tapamajas tekkiv reovesi. Vajadusel palume täpsemalt kirjeldada ka reovee puhastamist. Lisaks soovime, et aruandes täpsustatakse ka sisseostetava vee kogus, kuivõrd meil on alust arvata, et tarbitava vee kogus on juba praegu suurem kui aruandes märgitud 12 000 m³/aastas.	sõnnikuhoidlatesse ning tapamaja “musta poole” reovesi koos loomsete jäätmetega (sh veri) antakse üle loomseid kõrvalsaadusi käitlevale ettevõttele. Reovee suunamist Tamsalu Vesi ASi poolt hallatavasse ühiskanalisatiooni enam ei toimu. Hinnanguliselt hakkab kogu käitises tekkima reovett u 1200 m³ aastas. Aruandes on täpsustatud kavandatava tegevuse korral veekulu, milleks on eeldatavalt kuni 18 000 m³ aastas.	
3. Aruandes esitatud saasteainete koosmõju levimise arvutused ei ole veenvad. Vaadates eraldi ainult Vajangu sigala heiteallikate koosmõju, siis alapeatükis 7.2.4 kirjeldatud hajumisarvutuste tulemusena selgus, et maksimaalne tekkiv õhukvaliteedi tase ei ületa maapinnalähedases õhukihis saasteainetele kehtestatud piirväärtusi ei väljaspool territooriumi ega lähimate elumajade juures (lk 47), kuna ei arvestata ilmselt tuule mõju. Vajangu asula paikneb 300 meetri kaugusel lautadest idas. Eestis on valdavad läänekaare tuuled, seega oleks vajalik teha täiendavad mõõtmised asulas läänetuulega.	Saasteaine hajumise modelleerimisel arvestatakse lisaks heiteallikate parameetritele ja saasteainete heitkogustele ka kolme järjestikuse kalendriaasta meteoroloogilisi andmeid. Meteoroloogiliste andmete hulka kuuluvad nii temperatuur, pilvisus kui ka tuul. Vajangu sigala asukohas on valdavateks tuulteks edela tuuled, mida ilmestab ka kolme aasta meteoroloogiliste andmete põhjal koostatud tuulteroos (KMH aruande joonis 6).	Tegime ettepaneku teha läänekaarest puhuvate tuultega täiendavad mõõtmised, kuna Vajangu asula paikneb lautadest idas. Volikogu on seisukohal, et KMH aruande koostamisel tuleb arvestada Vajangu küla asukohaga lautade suhtes, kuna lõhnahäiring jõuab külasse nii lääne- kui ka edelakaare tuultega ning mõjutab seeläbi inimeste elukeskkonda ja -kvaliteeti. Tulenevalt eelnevast olene seisukohal, et arendaja põhjendus, kus läänekaare tuultega arvestamine ei ole vajalik, kuna valdavaks on edelakaare tuuled, ei ole volikogu hinnangul asjakohane ja piisav.
4. Saasteainete suunamine välisõhku läbi sundventilatsiooni korstnate ei ole piisav meede lõhnahäiringu vähendamiseks. Oleme seisukohal, et arendaja peab rakendama kompleksi laiendamisel kõikide lautade ventilatsioonisüsteemidele filtreid. Aruandes tuleks esitada ka võimalike filterseadmete spetsifikatsioon.	Vajangu sigala tegevus vastab PVT-le. Lisaks plaanitakse lõhnahäiringu vähendamiseks lautadest kasutada osaliselt sõnniku põhjakihi jahutamist. Lisaks veel mõne lisameetme rakendamine ei pruugi olla majanduslikult otstarbekas.	Ei saa väita, et pole piisav põhjendus, kuna sõnniku põhjakihi jahutamist hakatakse rakendama peale loa muutmist ning reaalne kasu sellest meetmest selgub alles siis. Arendajal ei ole seadusest tulenevalt kohustust ventilatsioonisüsteemidele paigaldada filtreid. Nende tegevus vastab PVT-le ning sellest Keskkonnaametile piisab.
5. Komisjoni liikmetel on informatsioon, et hoolimata sundventilatsioonist, on suviti sigalate aknad olnud avatud, mistõttu haisuprobleem Vajangu asulas on olnud eriti akuutne. See eeldab töötajate teadlikkuse tagamist ja tegevuse kontrolli ettevõtte poolt.	Ventilatsioonisüsteem töötab selliselt, et akende kaudu toimub vaid õhu sisenemine lauta. Laudast väljub õhk läbi korstnate. Suurem lõhnaprobleem suvel võib olla seotud sellega, et suvel on õhutemperatuur kõrgem, mille tulemusena tõuseb substraadis ka mikrobioloogiline aktiivsus. Kavandatav sõnniku põhjakihi jahutamine eeldatavalt leevendab seda.	Pole alust väita, et põhjendus ei ole piisav. Kavandatav meede eeldatavalt vähendab lõhnahäiringut ning meetme efektiivsus selgub selle rakendamisel.

6. Komisjon on seisukohal, et sõnnikuhoidlad peavad olema välisõhust isoleeritud, st kaetud õhukindla materjaliga. Sõnnikuhoidlate ventileerimise korral tuleb suunata saastunud õhk samuti filtritesse.	Vajangu sigala kavandatav tegevus vastab PVT-le. Käitaja peab tagama, et sõnniku pinnakihi vedelas faasis osa on kaetud. Kui loomulikku koorikut sõnnikule ei teki, siis saab seda täiendada näiteks kergkruusaga. Lisameetmete rakendamine ei pruugi olla majanduslikult otstarbekas.	Ei saa väita, et pole piisav põhjendus. Ettevõtte tegevus vastab jällegi PVT-le ja neil ei ole seadusest tulenevat nõuet sõnnikuhoidlaid õhukindlat katta. PVT kohaselt peab ettevõtte tagama, et sõnnik oleks kaetud loomuliku koorikuga.
7. Komisjon teeb ettepaneku korraldada osaühing MARKILO Vajangu sigala laiendamise KMH täiendatud aruande avalik arutelu Vajangul kohalikele elanikele sobival ajal, teavitades elanikke vähemalt kaks nädalat enne selle toimumist, kuna Vajangul on sigala laiendamise vastu suur avalik huvi.	Vastavalt Riigikogu poolt 22.02.2005 vastu võetud "Keskonnamõju hindamise ja keskkonnanähtimissüsteemi seadus" korraldab avaliku väljapaneku otsustaja (Keskonnaamet) ning avaliku arutelu arendaja (Osaühing MARKILO) koostöös otsustajaga (Keskonnaamet). Seejärel teavitab otsustaja (Keskonnaamet) keskkonnamõju hindamise aruande avalikust väljapanekust ja avalikust arutelust Ametlikes Teadaannetes, kohaliku või maakondliku levikuga ajalehes ja vähemalt ühes üldkasutatavas hoones või kohas.	Arendaja on põhjenduses välja toonud seadusest tulenevad nõuded. Tapa Vallavolikogu tegi väga selge ettepaneku, et avalik arutelu toimuks Vajangul ning arendaja ei ole põhjendanud, miks korraldati otsustajaga koostöös avalik arutelu ikkagi 20. detsembril 2018 kell 12.00 Keskonnaameti Rakvere kontoris. Volikogu on seisukohal, et kui avalik arutelu korraldatakse tööpäeval ja -ajal, siis peab KMH aruande arutelu toimuma seal, kus on kõige suurem avalik huvi. Praegusel juhul ei ole arvestatud volikogu ettepanekuga, kohalike elanike huviga ning seda ei ole arendaja poolt põhjendatud. Tulenevalt eelnevast on volikogu seisukohal, et arendaja põhjendus ei ole asjakohane ja piisav.

Tapa Vallavolikogu on seisukohal, et kooskõlastamiseks esitatud Osaühing MARKILO Vajangu sigala laiendamise keskkonnamõju hindamise aruanne ei ole asjakohane ja piisav, kuna aruande koostamisel ei ole arvestatud volikogu poolt tehtud ettepanekutega.

Lähtudes eeltoodust ja võttes aluseks KeHJS §-le 2³ ja § 22 lõiked 3 ja 4 ning kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lõike 2:

1. Jätta kooskõlastamata Osaühing MARKILO Vajangu sigala laiendamise keskkonnamõju hindamise aruanne.
2. Otsus jõustub teatavastegemisest.

Maksim Butšenkov
Volikogu esimees

SELETUSKIRI

Tapa Vallavolikogu otsuse eelnõu “Osühing MARKILO Vajangu sigala laiendamise keskkonnamõju hindamise aruande kooskõlastamata jätmise“ juurde

Keskkonnamõju hindamise objektiks on Lääne-Virumaal Tapa vallas Vajangu külas Rammo tee 3 (katastritunnus 78702:001:1030) aadressil asuva suurenenud tootmisvõimsusega seafarmi ümber ehitamine, laiendamine ja tegevus. Keskkonnamõju hindamise aluseks on Osühing MARKILO keskkonnakompleksloa nr L.KKL.LV-184854 muutmise taotlus.

Kavandatava tegevuse taotletavaks mahuks on maksimaalselt 2240 nuumsigade kohta, 1120 imetavate, vabade või tiinete emiste kohta ning 5120 võõrdepõrsaste kohta. Sigade kogu arv suureneb käitises maksimaalselt 2480 koha võrra. Soovitud mahtude saavutamine toimub etapiviisiliselt. Kavandatava tegevuse eesmärgiks on sigade intensiivkasvatuse jätkamine liha tootmiseks ning ettevõtte tootmismahu suurendamine ja loomakasvatuse efektiivsemaks muutmine.

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi *KeHJS*) § 22 lõike 4 kohaselt ei kooskõlasta asjaomane asutus KMH aruannet juhul, kui:

1. esineb otsene vastuolu õigusaktiga;
2. aruandes on puudulik informatsioon, mis mõjutab aruande lõppjäreltulemust ja sellest tulenevalt võib kavandatava tegevuse elluviimisel eeldatavalt oluline ebasoodne keskkonnamõju.

25.03.2019 toimunud volikogu istungil tehtud ettepanek ei hõlmanud otsuse eelnõu ümber vormistamist „kooskõlastamata jätmise“ eelnõuks ning volikogu poolt jäi haldusakt välja andmata. Vastavalt haldusmenetluse seaduse § 16 lõikele 2 loetakse tähtjaks arvamuse andmata jätmise puhul dokument kooskõlastatuks. Keskkonnaamet küsis 08.04.2019 kirjaga selgitusi ning palus KMH aruande kooskõlastada või jätta kooskõlastamata. Lisaks juhtis Keskkonnaamet tähelepanu, et kooskõlastamata jätmisel tuleb arusaadavalt selgitada ja konkreetselt välja tuua, mille osas KMH aruanne ei vasta KeHJS-s KMH aruandele esitatavatele nõuetele. Lähtudes eelnevast palus Tapa Vallavalitsus Keskkonnametilt seisukoha edastamiseks tähtjaja pikendamist ning valmistas ette käesoleva KMH aruande kooskõlastamata jätmise otsuse eelnõu.

KMH aruande sisule esitatavad nõuded on määratud keskkonnaministri 01.09.2017 määruses nr 34 „Keskkonnamõju hindamise aruande sisule esitatavad täpsustatud nõuded“ (<https://www.riigiteataja.ee/akt/106092017001>).

Koostas Mailis Alling
keskkonnaspetsialist
11.04.2019